

Memòria 2007

Leopoldo Gil Nebot

Secretari general. secretaria@racba.org

Incorporacions

Aquest any han tingut lloc diverses incorporacions d'acadèmics, així com noves propostes d'ingrés. Com a resultat de les favorables votacions reglamentàries, van ser elegits nous acadèmics de número: el 20 de juny la senyora Mireia Freixa i Serra per la secció de Pintura, per ocupar la vacant del senyor Frederic Udina i Martorell; i el senyor Josep Guitart i Duran per la secció d'Arts sumptuàries i visuals, per ocupar la vacant del senyor Francesc Torrella i Niubó.

El 17 d'octubre va ingressar el senyor Daniel Giral-Miracle a la secció d'Arts sumptuàries i visuals, llegint el seu discurs d'ingrés *La generació dels "grafistes"*. El 21 de novembre va llegir el seu discurs d'ingrés el senyor Joan Oliveras Bagués, *Un elogi de la joia. Ornamentació i llenguatge de comunicació*, que ingressà com acadèmic protector a la secció d'Arts sumptuàries i visuals. I el 19 de desembre va llegir el seu discurs d'ingrés i oferí un concert l'acadèmic electe senyor Ernest Martínez-Izquierdo amb la interpretació de la seva obra *Norte-sur* a càrrec del grup instrumental BCN216, i passà a completar la secció de Música.

S'elegiren acadèmics d'honor: el 24 de gener, el senyor Santiago Alcolea i Gil, i el senyor Carlos de Montoliu i Carrasco –baró de l'Albi–; i el 19 de desembre, el senyor José Corredor-Matheos.

També foren elegits acadèmics corresponents: el 24 de gener, el senyor Manuel Cusachs i Xivillé, per Mataró (Barcelona); el 21 de febrer, el senyor Olivier Poisson, per Perpinyà (França); i el senyor Stefan Trümpler Kaiser, per Romont (Suïssa). I el 16 de maig, el senyor Gabriel Llompart i Moragues, per Palma de Mallorca.

A la sessió plenària del 19 de setembre s'aprovà el pas a acadèmica supernumerària de la senyora Montserrat Gudiol i Corominas.

Així la Reial Acadèmia està integrada per onze acadèmics de la secció de Pintura –dues places vacants i una d'electe–, set de la secció d'Arquitectura, set de la secció d'escultura –una vacant–, set de la secció de Música i nou de la secció d'Arts sumptuàries i visuals –una d'electe–.

Defuncions

Enguany hem lamentat la pèrdua dels acadèmics d'honor senyor Modest Cuixart i Tàpies, i senyor Josep Guinovart i Bertran.

També dels acadèmics corresponents senyor Àngel Recasens i Galbàs, per Vilaseca-Salou (Tarragona); senyor Francesc d'Assís Casademont i Pou, per La Pera-Púbol (Girona); i senyor Lluçia Navarro i Rodon, per Premià de Mar (Barcelona).

També ens han deixat el marit de la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans, un fill del senyor Marcel Martí i Badenes, un germà del senyor Manuel Ribas i Piera, i l'esposa del senyor Jacint Reventós i Conti, president de la Fundació Picasso-Reventós.

Sessions reglamentàries

Les sessions reglamentàries del ple se celebraren els tercers dimecres de cada mes, tret dels mesos de juliol i agost, corresponents a les vacances d'estiu. El ple del mes de gener es traslladà al quart dimecres per ajustaments d'agenda.

La sessió del 20 de juny es va celebrar a Palafrugell (Girona), i se'n féu una d'extraordinària el 3 d'octubre a Mataró (Barcelona).

Activitat dels plens

Als plens de la Corporació s'han debatut molts temes d'interès per a la Corporació, entre els quals ens agradaria destacar: les relacions amb la Cambra de Comerç, el pas de l'AVE pel costat de la Sagrada Família, l'acabament i el lliurament del dictamen de S'Agaró, l'inici del procés per a la integració de la Fundació Lluís Domènech i Montaner a l'estructura de l'Acadèmia, la conservació del patrimoni arqueològic de Lleida i la inauguració del nou Museu de Lleida, la còpia del retaule de l'església de Guimerà (Lleida), la signatura de la continuïtat dels convenis entre les institucions catalanes per al sosteniment econòmic de l'Acadèmia, la plena integració en les Jornades de Portes Obertes de l'edifici de Llotja, el nou llibre sobre la Llotja escrit pel senyor Xavier Cortés, la necessitat que l'Acadèmia estigui representada institucionalment a la Junta de Museus, al patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya i a la Comissió de Monuments Històrics i Artístics, els actes d'homenatge a Santiago Rusiñol i la constitució de la *Fundació Privada Santa Maria de Vallbona 850 anys*, entre altres.

Aportacions acadèmiques

Dins la sessió plenària ordinària del 24 de gener, el senyor Antoni Pladevall i Font s'encarregà de l'aportació acadèmica.

A la sessió del 21 de febrer, celebrada a la nova seu de l'entresòl de la casa de l'avinguda República Argentina número 1, els senyors Francesc Bonastre, Cèsar Calmell i Josep M. Gregori parlaren del present i el futur de l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas.

L'aportació acadèmica del 21 de març correspongué al senyor Jordi Bonet i Armengol que informà sobre les sessions clandestines de l'Institut d'Estudis Catalans a casa el seu pare durant el franquisme.

A la del 19 de setembre fou el president, senyor Jordi Bonet i Armengol, qui parlà de la situació actual del túnel de l'AVE i la Sagrada Família.

El 17 d'octubre, el senyor Francesc Bonastre féu l'aportació acadèmica amb unes paraules sobre l'epistolari del mestre Pedrell.

I a la sessió reglamentària del 19 de desembre, el senyor Frederic-Pau Verrié resumí la informació que es donà en el curs *Els Serra en el setè centenari de la mort de Pere Serra*.

Actes públics en sessions plenàries

Com a complement reglamentari a les sessions plenàries es van realitzar les següents activitats de caràcter públic:

- El 25 de gener el secretari general senyor Leopoldo Gil Nebot féu la lectura de la memòria d'activitats de l'any 2006. I es va retre homenatge als acadèmics traspassats durant els darrers dotze mesos, senyor Manuel Capdevila i Massana –acadèmic d'honor– (paraules de la senyora Pilar Vélez), senyor Erik Larsen –acadèmic corresponent per Potomac, Estats Units d'Amèrica– (paraules del senyor Francesc Bonastre), senyor Josep Martínez Lozano –acadèmic corresponent per Llançà, Girona– (paraules del senyor Francesc Bonastre), senyor Francesc Mitjans –acadèmic d'honor– (paraules del senyor Jordi Bonet i Armengol), senyor Ramon Montanyà –acadèmic corresponent per Vic, Barcelona– (paraules del senyor Antoni Pladevall), senyor Josep M. Puig Dòria –acadèmic supernumerari– (paraules del senyor Joan Uriach), senyor Eduard Ripoll –acadèmic de número– (paraules del senyor Frederic-Pau Verrié), i senyor Francesc Vila i Rufas, *Cesc*, –acadèmic de número– (paraules de la senyora Pilar Vélez).
- El 21 de març al Saló d'Actes es féu la presentació de la reproducció del retaule de Guimerà de Ramon de Mur, projecte desenvolupat per l'Associació Guimerà. info.
- El 18 d'abril va tenir lloc la celebració de la diada de Sant Jordi, amb la missa a la cripta de Santa Maria del Mar, el dinar al restaurant *Actual* –generosament costejat per la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans– i la sessió plenària al mateix restaurant. Seguidament la majoria dels acadèmics presents es desplaçaren a la Sagrada Família per assistir a l'acte d'inauguració de l'escultura de Sant Jordi obra de l'acadèmic de número senyor Josep M. Subirachs, que vol ser també un homenatge amb motiu del seu 80è aniversari.
- El dia 16 de maig es féu la sessió pública del lliurament de diplomes i insígnies als acadèmics corresponents senyora M. Lluïsa Borràs per Palafrugell (Girona), senyor Valentí Miserachs per Roma (Itàlia), senyor Olivier Poisson per Perpinyà (França), senyor Natalio Rivas per Úbeda (Jaén) i senyor Ramón Sobrino per Oviedo (Astúries). I també l'entrega de la medalla, la insígnia i el diploma d'acadèmics d'honor al senyor Santiago Alcolea i Gil, i al senyor Carlos de Montoliu Carrasco –baró de l'Albi–. En aquest mateix acte tingué lloc l'entrega del *II Premi J.A. Coderch d'Arquitectura de l'Habitatge a Catalunya* al senyor Eduard Gascon. Presidí l'acte la senyora Carme Trilla, secretària d'Habitatge de la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.
- El 20 de juny, guiats pel senyor Antoni Vila i Casas, es visitaren els equipaments culturals que ell promou mitjançant la seva fundació: el palau Solterra a Torroella de Montgrí (Girona) i Can Mario a Palafrugell (Girona).
- El 17 d'octubre l'acadèmic electe per la secció d'Arts sumptuàries i visuals senyor Daniel Giralt-Miracle llegí el seu discurs d'ingrés *La generació dels "grafistes"*. Correspongué a l'acadèmic de número senyor Josep Bracons donant-li la benvinguda en nom de la Corporació.

- El 21 de novembre llegí el seu discurs d'ingrés l'acadèmic electe protector de la secció d'Arts sumptuàries i visuals senyor Joan Oliveras Bagués *Un elogi de la joia. Ornamentació i llenguatge de comunicació*. La contesta en nom de l'Acadèmia la féu la senyora Pilar Vélez.
- El 19 de desembre, el senyor Ernest Martínez-Izquierdo, acadèmic electe de la secció de música, llegí el seu discurs d'ingrés i oferí un concert amb la interpretació de la seva obra *Norte-Sur* a càrrec del grup instrumental *BCN216*. Li respongué donant-li la benvinguda el senyor Joan Guinjoan. I la senyora Pilar Vélez lliurà el *Butlletí XX*, Barcelona 2006.

Altres activitats públiques

El dia 21 de maig l'actor senyor Enric Majó féu lectura de diversos passatges de *L'Auca del senyor Esteve* de Santiago Rusiñol corresponents a *L'Esteve* i *va a Llotja* al Saló d'Actes de la Corporació, dins els actes de l'*Any Rusiñol* organitzat per l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i coordinats per la senyora Pilar Vélez.

El dia 15 de juny, al Saló Daurat de la Cambra de Comerç, emmarcat en la commemoració de l'*Any Rusiñol*, la Reial Acadèmia i la Cambra de Comerç organitzaren conjuntament la conferència de clausura, en la qual la comissària dels actes d'homenatge i acadèmica de número, senyora Pilar Vélez, impartí la lliçó magistral *Santiago Rusiñol. L'artista modern i la Barcelona modernista*.

El 3 d'octubre es féu una visita corporativa a Mataró, on es visitaren les obres de restauració dels arcs parabòlics de la Cooperativa Mataronense, obra de Gaudí, la Basílica de Santa Maria i el museu; i en un acte públic a l'Ajuntament de Mataró, presidit per l'alcalde de la ciutat, senyor Baron, s'entregaren els diplomes i les insígnies al senyor Francesc Cortés, acadèmic corresponent per Mataró (Barcelona), al senyor Manuel Cusachs, acadèmic corresponent per Mataró (Barcelona) i al senyor Josep M. Gregori, acadèmic corresponent per Vilassar de Mar (Barcelona).

El 9 de novembre, al Saló d'Actes de l'Acadèmia, es presentà el llibre *Memòries que procuren ser equànims*, autor del qual n'és el senyor Jacint Reventós i Conti, president de la Fundació Picasso-Reventós, que fa dos anys que hi té la seva seu. En l'acte intervingueren el senyor Pasqual Maragall, expresident de la Generalitat de Catalunya, que és autor del pròleg, i la senyora Maya Picasso, filla de l'artista. No hi assistí ningú de la família per la malaurada circumstància que el dia abans havia mort la senyora Ana M. Gil de Biedma, esposa de l'autor.

El 3 de desembre el senyor Francesc Fontbona féu la presentació del llibre *Dispersión y destrucción del patrimonio artístico español* obra de l'acadèmic corresponent per Sant Sebastià, senyor Francisco Fernández Pardo. I també es lliuraren les beques d'estudis en el camp de l'art, de música i de pintura, de la Fundació Privada Güell, amb unes paraules del seu president senyor Carles Güell de Sentmenat.

El president, de vegades sol i altres acompanyat d'algun dels membres de la Junta de Govern, ha mantingut entrevistes amb persones que ocupen càrrecs rellevants dins les institucions catalanes, com els consellers de Cultura i Mitjans de Comunicació –que va visitar l'Acadèmia– i de Justícia, el director general del Patrimoni Cultural, la secretària d'Habitatge del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i el president de la Cambra de Comerç de Barcelona, entre altres, amb els

quals ha tractat temes d'interès per a l'Acadèmia i amb la intenció que se li reconegui el lloc que li pertoca dins el món cultural del nostre país.

El president també ha assistit a les reunions de les institucions de les quals n'és patró com a president de l'Acadèmia: la Fundació Abadia de Montserrat 2025, la Fundació Guasch-Coranty (amb el secretari general), la Fundació Güell, la Fundació Pau Casals, la Fundació Picasso-Reventós (amb el secretari general i el tresorer), el Cercle Artístic de Sant Lluc i el Consell Assessor de la Cambra de Comerç de Barcelona. I aquest any també ha estat membre del jurat dels premis de la Fundació Àgora perquè l'any passat l'Acadèmia va guanyar-lo en l'apartat d'entitats sense finalitat de lucre; aquesta fundació sollicità celebrar la reunió del jurat a la nostra seu i així se li concedí.

I el secretari general ha assistit a les reunions de la Fundació Lluís Domènech i Montaner, de la qual n'és vicepresident, i segueix estudiant la millor manera d'integrar-se dins l'organització de la Reial Acadèmia, de manera que ambdues institucions s'enriqueixin mútuament.

Guardons i homenatges

Els nostres acadèmics van rebre al llarg de l'any diversos guardons. Els que hem conegut els consignem a continuació.

El 6 de febrer, al Teatre Metropol de Tarragona, s'homenatjà al senyor Joan Guinjoan i Gispert, amb motiu del seu 75è aniversari.

El 13 de febrer, s'atorgà el *Premio Nacional de Arquitectura 2005*, per unanimitat dels membres del jurat, al senyor Santiago Calatrava, per la seva excepcional trajectòria i reconeixement internacional.

El 17 d'abril, a l'antic Hotel Ritz de Barcelona, la Fundació Internacional de la Dona Emprenedora, homenatjà la senyora Montserrat Gudiol, per la seva brillant carrera artística.

L'11 de maig el Centre de Lectura de Reus nomena Soci d'Honor al senyor Ramon Ferran –acadèmic corresponent per aquella població–.

El 16 de maig, la Residència d'Investigadors del Centre Superior d'Investigacions Científiques a Barcelona, homenatjà el senyor Joan Guinjoan pel seu 75è aniversari.

El 8 de juny, el senyor Jordi Bonet i Armengol –president– i el senyor Mark Cameron Burry –acadèmic corresponent per Melbourne (Austràlia)– van rebre el XXV Premi Internacional Creativitat pel seu treball *La robotització de la producció de models i del tall de pedra amb geometries de quàdrigues reglades i helicoïdals per a la construcció de la Sagrada Família*.

També el 8 de juny al senyor Ramon Ferran –acadèmic corresponent per Reus– li fou lliurada la Medalla d'Or de la Ciutat de Reus pel seu Ajuntament.

El 29 d'octubre es lliura el XIX Premi J.M. Batista i Roca 2007 de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana al senyor Eliseu Trenc, acadèmic corresponent per París (França).

El 29 de novembre es lliurà la Medalla d'Honor de Barcelona que concedeix l'Ajuntament als acadèmics senyor Josep Maria Mestres Quadreny –acadèmic de número– i senyor Carles Güell de Sentmenat –acadèmic d'honor–.

Al novembre es concedí el XIII Premi de Música Francesc Pujol i Pons de la penya Joan Santamària Agrupació per al Foment de la Cultura Catalana al senyor Francesc Bonastre, acadèmic de número.

Visites corporatives

Com ja s'ha indicat abans, es van realitzar dues visites corporatives, una a l'Empordà per visitar els espais artístics que allí té la Fundació Privada Vila Casas, el dia 20 de juny, i l'altra a Mataró el 3 d'octubre. Aquesta darrera no es va correspondre amb la sessió reglamentària mensual per incompatibilitats entre les agendes de la nostra Acadèmia i de l'alcalde de Mataró.

Cursets

Del 2 al 6 de juliol tingué lloc als locals de l'Acadèmia el simposi internacional edició extraordinària del XIX Seminari Internacional "El Barroc Musical Hispànic a l'entorn del centenari de l'Institut d'Estudis Catalans", que organitzà l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas, amb intervencions dels acadèmics senyors Alberto Basso, Francesc Bonastre, Josep M. Gregori, Xavier Dauffí i Gerhard Doderer.

El 16 d'octubre s'inicià el curs Els Serra en el sisè centenari de la mort de Pere Serra, que durà fins al 22 de novembre, als vespres dels dimarts i dijous. I es clogué amb una visita excepcional al Museu Nacional d'Art de Catalunya, el diumenge 25 de novembre, per veure l'obra dels Serra que allí es conserva. Aquest curs es realitzà en col·laboració amb el mencionat museu, amb la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona i amb l'Institut Amatller d'Art Hispànic. En foren conferenciants el senyor Santiago Alcolea i Blanch, la senyora Rosa Alcoy, la senyora Maria Carmen Lacarra, el senyor Francesc Ruiz, i el senyor Frederic-Pau Verrié.

Concursos

A primers d'any es convocà el II Premi J.A. Coderch d'Arquitectura de l'Habitatge a Catalunya, només en la seva modalitat d'edificis plurifamiliars. El guanyà l'arquitecte senyor Eduard Gascon, per la seva obra d'urbanització dels terrenys que abans ocupava el Grup Uriach a Barcelona. Com ja ha estat dit, el lliurament es féu dins la sessió pública del mes de maig.

Es va convocar el XLV Concurs Internacional de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot. La participació va ser molt important i també la qualitat dels treballs presentats. Obtingué el premi el senyor Paulí Josa i Fenés, amb una obra que duia per títol *Paisatge XI Mongòlia*. El lliurament va tenir lloc el dia 5 de juliol a l'Espai Volart de la Fundació Privada Vila Casas, on es va celebrar l'exposició dels treballs seleccionats fins a final de mes.

Publicacions

Al mes de desembre va sortir el número XX del *Butlletí* acadèmic, amb unes col·laboracions de gran interès mercès a la cura que en tingué la seva directora, la senyora Pilar Vélez.

Institut de Musicologia

La seu de l'Institut ha quedat definitivament instal·lada a l'entresòl de la casa de l'avinguda República Argentina número 1 i s'ha llogat el pis on estava abans, a la planta segona del mateix edifici.

L'Institut ha treballat en la recerca, edició de la revista i organització de congressos i simposis. El mes de juliol celebrà el simposi que abans s'ha mencionat i ha seguit treballant en la catalogació de l'arxiu de l'Institut, així com preparant el catàleg de concerts.

Museu, biblioteca i arxiu

És palesa la satisfacció de l'Acadèmia per haver augmentat el patrimoni institucional amb la donació de dos paisatges, un de l'acadèmic corresponent per Llançà –Girona– senyor Josep Martínez Lozano i l'altre de l'acadèmic corresponent per Vic –Barcelona– senyor Ramon Montanyà Salvans; una obra ceràmica de Josep Llorens Artigas, donació de l'acadèmic de número senyor Jordi Agudé; un aiguafort de l'acadèmic de número senyor Joan Barbarà, donat amb motiu de l'*Any Rusiñol*; un esmalt de l'acadèmic de número senyor Andreu Vilasís; i un bust en bronze retrat de Josep Pla, obra de l'acadèmic corresponent per Mataró senyor Manuel Cusachs.

La biblioteca també ha seguit creixent amb la incorporació de tot el material que arriba per intercanvi i per donacions. Molts investigadors consulten de manera continuada l'arxiu històric, que segueix amb la seva catalogació i informatització.

Visitants

La majoria de visitants corresponen a les Jornades de Portes Obertes de la Llotja, amb una nombrosíssima presència que ha arribat a 3.056 persones, que admiraren aquest magnífic edifici amb guies especialment contractats per aquells dies.

Les nostres instal·lacions a Llotja cada vegada reben més visitants particulars interessats en la col·lecció. I els actes públics –principalment els ingressos de nous acadèmics de número– han tingut una nombrosa assistència, que no ens és possible precisar.

També s'han fet visites guiades per a grups. Vingueren estudiants de la Fundació Universitària Martí l'Humà, estudiants de l'Escola de Restauració de la Generalitat de Catalunya, estudiants de l'Escola d'Arquitectura de la Florida A & M University de Tallahassee (Estats Units d'Amèrica), alumnes de l'Escola de la Dona, alumnes de doctorat de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, alumnes de batxillerat de l'Institut d'Ensenyament Secundari Vescomtat de Cabrera d'Hostalric, alumnes d'ESO de l'Institut d'Ensenyament Secundari Damià Campeny de Mataró, alumnes de l'Aula d'Extensió Universitària d'Arenys de Mar, alumnes del master de Teo-

ria i Història de l'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya, estudiants d'Arquitectura de l'Escola Tècnica Superior La Salle de Barcelona i un grup de turistes de Washington (Estats Units d'Amèrica) amb un guia particular.

Festa patronal

La diada de Sant Jordi es va celebrar el dia 18 d'abril amb una missa a la cripta de Santa Maria del Mar, concelebrada pels nostres acadèmics d'honor senyor Joan Martí i Alanis, i de número, senyor Antoni Pladevall. A continuació els acadèmics, amb els seus familiars i el personal de l'Acadèmia, es traslladaren al restaurant *Actual* on va tenir lloc el dinar, costejat per l'acadèmica protectora senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans, i el sorteig dels obsequis aportats pels assistents.

Comptes, aportacions i ajudes diverses

Enguany s'han obtingut ajudes de l'Ajuntament de Barcelona, de la Cambra de Comerç de Barcelona, de les conselleries de Cultura i Mitjans de Comunicació i de Justícia de la Generalitat de Catalunya, de la Fundació Privada Güell, de la Fundació Privada Picasso-Reventós, i del Ministerio de Educación y Ciencia.

El senyor Joan Uriach, com a acadèmic protector, ha seguit encarregant-se econòmicament, a títol personal, de la pàgina web de l'Acadèmia, completant-la i fent-la més accessible, així com del servei de manteniment d'informàtica de la Corporació. I ara està en fase de proves un projecte de comunicació per ell encarregat i que podria posar-se en funcionament a començaments del 2008, amb la finalitat que els actes públics tinguin la ressonància mediàtica que es mereixen.

L'acadèmic d'honor senyor Francesc Daurella, mitjançant la Fundació Frank Daurel, que presideix, s'ha fet càrrec per segon any consecutiu de la impressió de tot el material de papereria i difusió.

El senyor Joan Uriach, com a tresorer, va presentar al mes de febrer l'estat de comptes del 2006 i el pressupost del 2007. Va explicar que, si es complien les previsions de subvencions de les administracions públiques catalanes, aquest any ens en podríem sortir millor que en exercicis anteriors.

Personal

La senyora Victoria Durá ha tingut cura del museu, demostrant la seva vàlua i disponibilitat en totes les tasques que li corresponen.

A la biblioteca, la senyora Begoña Forteza ha complert a la perfecció amb les seves funcions. I lamentem l'absència de la senyora Montserrat Roca que, per qüestions de salut, ha deixat de col·laborar-hi regularment.

En tasques de serveis auxiliars, ajudant a que tot funcioni correctament, hem seguit comptant amb la presència de la senyora M. Luz Garcia.

Finalment cal tornar, com sempre, a encomiar la dedicació i l'eficàcia de la senyora Núria Nus al front de la secretaria-administració i, especialment, en la cura de la present memòria.